

לע"נ ולאורו של מורנו הרב אלישע וישליצקי זצ"ל

עלילות הארון בארץ פלישתים

הרב חגי לונדין

פרק ז

א ויהי דבר-שמואל, לכל-ישראל; ויצא ישראל לקראת פלשתים למלחמה, ויחנו על-האבן העזר, ופלשתים, חנו באפק.

רלב"ג: סיפר שיצאו ישראל לקראת פלשתים למלחמה מעצמם ולא שאלו באלוהים, למרות היות אצלם אורים ותומים, איך יתנהגו במלחמה הזו

ב ויערכו פלשתים לקראת ישראל, ותטש המלחמה, וינגף ישראל, לפני פלשתים; ויכו במערכה בשדה, כארבעת אלפים איש **ג** ויבא העם, אל-המחנה, ויאמרו זקני ישראל, למה נגפנו ה' היום לפני פלשתים; נקחה אלינו משלה, את-ארון ברית ה', ויבא בקרבנו, וישענו מכף איבינו. **ד** וישלח העם, שלה, וישאו משם את ארון ברית-ה' צבאות, ישב הכרבים; ושם שני בני-עלי, עם-ארון ברית האלהים-- חפני, ופינחס.

מלבי"ם: שנדמו כחולה אנוש הבלתי מרגיש במכאוב כלל וחשבו שהם צדיקים ולא חשבו להיטיב מעשיהם. רק אמרו נקחה אלינו את ארון ברית ה' וישענו מכף אויבינו. וזהו מחשבת דופי, כי ברית הארון אינה תכלית לעצמה אלא רק בעבור ישמרו את הכתוב בו

ה ויהי, כבוא ארון ברית-ה' אל-המחנה, וירעו כל-ישראל, תרועה גדולה; ותהם, הארץ... וילחמו פלשתים, וינגף ישראל וינסו איש לאהלו, ותהי המכה, גדולה מאד; ויפל, מישראל, שלשים אלף, רגלי. **יא** וארון אלהים, נלקח; ושני בני-עלי מתו, חפני ופינחס. **יב** וירץ איש-בנימן מהמערכה, ויבא שלה ביום ההוא; ומדיו קרעים, ואדמה על-ראשו.

ילקוט שמעוני רמז קב: וירץ איש בנימין – זה שאול. רבי לוי אמר ששים מיל הלך שאול באותו יום; רבי סימון אומר מאה ועשרים מיל; רבנן אמרי מאה ושמונים מיל... במערכה היה, ושמע שנשבו הלוחות והלך וחטפן מיד גלית ובא

הרמ"ע מפאנו (מאור הנפש ו ה): בזכות ששאל חטף את הלוחות זכה לחטוף את המלכה.

טז ויאמר האיש אל-עלי, אנכי הבא מן-המערכה, ואני, מן-המערכה נסתי היום; ויאמר מה-היה הדבר, בני. **יז** ויען המבשר ויאמר, נס ישראל לפני פלשתים, וגם מגפה גדולה, היתה בעם; וגם-שני בניך מתו, חפני ופינחס, וארון האלהים, נלקחה **יח** ויהי כהזכירו את-ארון האלהים, ויפל מעל-הכפסא אחרנית בעד יד השער ותשבר מפרקתו וימת--כי-זקן האיש, וכבד; והוא שפט את-ישראל, ארבעים שנה. **יט** וכלתו אשת-פינחס, הרה ללדת, ותשמע את-השמועה אל-הלקח ארון האלהים, ומת חמיה ואישה; ותכרע ותלד, כי-נהפכו עליה צרה. **כ** וכעת מותה, ותדברנה הנצבות עליה, אל-תיראי, כי בן ילדת; ולא ענתה, ולא-שתה לבה כא ותקרא לנער, איכבוד לאמר, גלה כבוד, מישראל; אל-הלקח ארון האלהים, ואל-חמיה ואישה כב ותאמר, גלה כבוד מישראל: כי נלקח, ארון האלהים.

פרק ה

עבודה זרה יט, א: 'ובמושב ליצים לא ישב' – שלא ישב במושב אנשי פלישתים מפני שליצינים היו, שנאמר 'ויהי כטוב לבם ויאמור קראו לשמשון וישחק לנו'.

א ופלשתים, לקחו, את, ארון האלהים; ויבא-הו מאבן העזר, אשדוד. **ב** ויקחו פלשתים את-ארון האלהים, ויבאו אתו בית דגון; ויצגו אתו, אצל דגון.

רד"ק: 'כי דגון מטבורו ולמטה היה צורת דג, ולכך נקרא דגון, ומטבורו ולמעלה צורת אדם'

ג וישכמו אשדודים, ממחרת, והנה דגון נפל לפניו ארצה, לפני ארון ה'; ויקחו, את-דגון, וישבו אתו, למקומו. **ד** וישכמו בבקר, ממחרת, והנה דגון נפל לפניו ארצה, לפני ארון ה'; וראש דגון ושתי כפות ידיו, כרותות אל-המפתן--רק דגון, נשאר עליו. **ה** על-כן לא-יזכרו להני דגון וכל-הבאים בית-דגון, על-מפתן דגון--באשדוד: עד, היום הזה.

דברי הימים א, טז: "הודו לה' קראו בשמו הודיעו בעמים עלילותיו"

רש"י: 'הודיעו בעמים עלילותיו' - מעשה גבורתיו ונפלאותיו שפעל הארון; 'זכרו נפלאותיו' - מכת עכברים ושלקחו פרות וישרנה הפרות.

ו ותכבד יד-ה' אל-האשדודים, וישמם; ויך אתם בעפלים (בטחרים), את-אשדוד ואת-גבוליה.

רש"י: 'טחורים' - מכת עכברים הנכנסים בנקביהם, שומטין בני מעיהם ויוצאין

הוריות ג, א-ב: שאלו תלמידיו את רבי אליעזר: מפני מה הכל מושלין בכברים? ענה להם: מפני שסורן רע. מאי היא? רבא אמר: אפילו גלימי גיצי (אפילו מכרסמים את הבגדים).

ירושלמי בבא מציעא ג, ה: "עכברייא רשיעיא".

ז ויראו אנשי-אשדוד, כי-כן; ואמרו, לא-ישב ארון אלהי ישראל עמנו--כי-קשתה ידו עלינו, ועל דגון אלהינו. ח וישלחו ויאספו את-כל סרני פלשתים אליהם, ויאמרו-מה-נעשה לארון אלהי ישראל, ויאמרו, גת יסב ארון אלהי ישראל; ויסבו, את-ארון אלהי ישראל. {ס} ט ויהי אחרי הסבו אותו, ותהי יד-ה' בעיר מהומה גדולה מאד, ויך את-אנשי העיר, מקטן ועד-גדול; וישתרו להם, עפלים (טחורים). י וישלחו את-ארון האלהים, עקרון; ויהי, כבוא ארון האלהים עקרון, ויזעקו העקרנים לאמר הסבו אלי את-ארון אלהי ישראל, להמיתני ואת-עמי. יא וישלחו ויאספו את-כל סרני פלשתים, ויאמרו-שלחו את-ארון אלהי ישראל וישב למקומו, ולא-ימית אתי, ואת-עמי: כי-היתה מהומת-מות בכל-העיר, כבדה מאד יד האלהים שם. יב והאנשים אשר לא-מתו, הכו בטחרים; ותעל שועת העיר, השמים.

ברכות נט, א: 'לא נבראו רעמים אלא לפשוט עקמומיות שבלב'

פרק ו

א ויהי ארון-ה' בשדה פלשתים, שבעה חדשים. ב ויקראו פלשתים, לכהנים ולקסמים לאמר, מה-נעשה, לארון ה': הודענו, במה נשלחנו למקומו ג ויאמרו, אם-משלחים את-ארון אלהי ישראל אל-תשלחו אותו ריקם--כי-השב תשיבו לו, אשם; אז תרפאו ונודע לכם למה לא-תסור ידו מכם

רש"י: היכר דבר שאתם מודים שמעלתם בו

ד ויאמרו, מה האשם אשר נשיב לו, ויאמרו מספר סרני פלשתים, חמשה טחרי זהב וחמשה עכברי זהב: כי-מגפה אחת לכלם, ולסרניכם. ה ועשיתם צלמי טחריכם וצלמי עכבריכם, המשחיתם את-הארץ, ונתתם לאלהי ישראל, כבוד; אולי, יקל את-ידו מעליכם, ומעל אלהיכם, ומעל ארצכם. ו ולמה תכבדו את-לבבכם, כאשר כבדו מצרים ופרעה את-לבם: הלוא כאשר התעלל בהם, וישלחום וילכו. ז ועתה, קחו ועשו עגלה חדשה אחת, ושתי פרות עלות, אשר לא-עלה עליהם על; ואסרתם את-הפרות בעגלה, והשיבתם בניהם מאחריהם הביתה. ח ולקחתם את-ארון ה', ונתתם אתו אל-העגלה, ואת כלי הזהב אשר השבתם לו אשם, תשימו בארגז מצדו; ושלחתם אתו, והלק. ט וראיתם, אם-דרך גבולו יעלה בית שמש--הוא עשה לנו, את-הרעה הגדולה הזאת; ואם-לא, וידענו כי לא ידו נגעה בנו--מקרה הוא, הנה לנו. י ויעשו האנשים, כן, ויקחו שתי פרות עלות, ויאסרום בעגלה; ואת-בניהם, כלו בבית. יא וישמו את-ארון ה', אל-העגלה; ואת הארגז, ואת עכברי הזהב, ואת צלמי טחריהם. יב וישרנה הפרות בדרך, על-דרך בית שמש, במסלה אחת הלכו הלק ונגעו, ולא-סרו ימין ושמאל; וסרני פלשתים הלכים אחריהם, עד-גבול בית שמש.

עבודה זרה כד, ב: 'וישרנה הפרות' - אמר רבי מאיר היו שרות 'שמעו עמים ירגזון חיל אחז יושבי פלשת'; רבי יצחק אמר היו שרות 'רוני רוני השיטה התנופפי ברוב הדרך המחושקת בריקמי זהב, המהוללה בדביר ארמון ומפוארה בעדי עדיים'

יג ובית שמש, קצרים קציר-חטים בעמק; וישאו את-עיניהם, ויראו את-הארון, וישמחו, לראות

רלב"ג: לא עזבו מלאכתם שהיו קוצרים קציר חטים

יד והעגלה באה אל-שדה יהושע בית-השמש, ותעמד שם, ושם, אבן גדולה; ויבקעו, את-עצי העגלה, ואת-הפרות, העלו עלה לה'.

